

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Кафедра практичної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

**Проректор з науково-педагогічної
роботи та освітньої діяльності**

Тетяна ФЕДІРЧИК

12” серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Психологія (загальна, педагогічна та вікова)

Обов’язкова

Освітньо-професійна програма: **Українська мова та література**

Спеціальність: **014.01 - Середня освіта (Українська мова та література)**

Галузь знань: **01 Освіта/Педагогіка**

Рівень вищої освіти: **перший бакалаврський**

Філологічний факультет

Мова навчання: **українська**

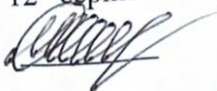
Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія (загальна, педагогічна та вікова)» складена відповідно до освітньо-професійної програми ««Українська мова та література», спеціальність 014.01 - Середня освіта (Українська мова та література), галузь знань 01 Освіта/Педагогіка (затверджена Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, протокол №9 від 26 червня 2024 р. та введена в дію наказом ректора №248 від 28 червня 2024 р.).

Розробники: кандидат психологічних наук, доцент Канівець Тетяна Миколаївна,
асистент Матейчук Наталія Георгіївна

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології
Протокол № 1 від "12" серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Валентина РАДЧУК

Погоджено з гарантом ОПП і схвалено методичною радою філологічного факультету

Протокол № 1 від "12" серпня 2024 року

Голова методичної ради факультету

Алла АНТОФІЙЧУК

Схвалено науково-методичною радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № 1 від "12" серпня 2024 року

Голова науково-методичної ради

Тетяна ФЕДІРЧИК

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс «Психологія: загальна, вікова, педагогічна» є обов'язковою професійно-орієнтованою навчальною дисципліною, яка спрямована на озброєння здобувачів вищої освіти знаннями про базові психологічні поняття, що є необхідною умовою розвитку самої особистості студента, пізнання самого себе та інших людей, формування інтересу до роботи з дітьми.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психологія: загальна, вікова, педагогічна» є отримання і засвоєння студентами знань щодо закономірностей і механізмів функціонування людської психіки, формування знань та умінь правильно інтерпретувати, враховувати й використовувати у своїй професійній діяльності набуті психологічні знання, вміння та навички; ознайомлення здобувачів вищої освіти з віковими закономірностями, особливостями психічного розвитку й формування особистості дитини в процесі її навчання й виховання; сприяння психологічному зростанню студентів та опануванню педагогічною професією.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

1. Формувати у студентів глибокі й об'єктивні знання із найбільш актуальних проблем у галузі психології.
2. Ознайомлювати слухачів із основними поняттями, принципами, методами, концепціями загальної, вікової та педагогічної психології.
3. Висвітлювати специфіку психічного розвитку людини на різних етапах онтогенезу, підходи до періодизації психічного розвитку особистості з точки зору навчально-виховних впливів на дітей різного віку.
4. Формувати та розвивати у студентів психолого-педагогічне мислення.
5. Формувати здатність до психолого-педагогічного осмислення явищ психічного розвитку, логіки та закономірностей становлення психічних процесів, властивостей і якостей особистості, видів діяльності на різних вікових етапах.
6. Розвивати уміння застосовувати психологічні знання у практичній діяльності, здійснювати творчий підхід у керівництві психічним і загальним розвитком дитини, формувати у студентів навички інформаційного пошуку.

Пререквізити. Курс «Психологія: загальна, вікова, педагогічна» передбачає тісний зв'язок з РК «Філософія».

Компетентності та результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми **"Українська мова та література", спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література)** здобувачі вищої освіти мають набути таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати загальні й спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі середньої освіти, пов'язані з методикою викладання української мови та літератури в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає впровадження інновацій ЗЗСО.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність творчо мислити, усвідомлювати потребу в постійному інтелектуальному самовдосконаленні, вибудовувати та втілювати власні стратегії навчання упродовж життя, бути готовим до безперервного професійного розвитку.

ЗК 8. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі, впроваджувати інновації, обирати різноманітні підходи до розв'язання проблем у професійній діяльності.

ЗК 9. Здатність працювати в команді та самостійно, мотивувати на досягнення мети,

створювати психологічно позитивний клімат у колективі, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

ЗК 10. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності:

ФК 14. Уміння застосовувати фахові знання в професійній діяльності, обирати ефективні методи й технології навчання, спрямовані на розвиток здібностей здобувачів освіти з урахуванням їх індивідуальних і вікових особливостей, міжособистісних взаємин, усвідомлювати важливість забезпечення мотивувального, розвивального та інклюзивного освітнього простору.

ФК 22. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові та предметні компетентності, реалізовувати наскрізні змістові лінії засобами навчального предмета та інтегрованого навчання, розвивати критичне мислення

ФК 23. Знати основи й категорії педагогіки, закономірності психічного розвитку і пізнавальної діяльності людини, психологічні основи навчання й виховання.

ФК 24. Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, зокрема для осіб з особливими освітніми потребами; формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Демонструвати розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства.

ПРН 4. Співпрацювати з колегами, представниками інших національностей, релігій, політичних поглядів тощо.

ПРН 10. Застосовувати набуті знання під час вирішення педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових й індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей учнівських колективів і конкретних педагогічних ситуацій.

ПРН 24. Аналізувати індивідуальні навчальні особливості учнів під час планування навчання, враховувати особливі освітні потреби різних категорій учнів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин / 5 кредитів ECTS.

Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни

Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2-й	3-й	5	150	30 год.	-	30 год.	-	90 год.	-	іспит

Заочна	2-й	3-й	5	150	4 год.	-	4 год.	-	142 год.	-	іспит
--------	-----	-----	---	-----	--------	---	--------	---	----------	---	-------

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	се м	ла б	ін д	с.р.		л	се м	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль I. «Психологія як наука. Пізнавальна діяльність»												
Тема 1. Предмет, стан і структура психології	4	1	1	-	-	2	4	1	-	-	-	5
Тема 2. Методи та основні напрямки сучасної психології	4	1	1	-	-	2	4		-	-	-	5
Тема 3. Відчуття	4	1	1	-	-	2	4		-	-	-	5
Тема 4. Сприймання	4	1	1	-	-	2	3	-	-	-	-	5
Тема 5. Увага	4	1	1	-	-	2	4	-	1	-	-	5
Тема 6. Пам'ять	4	1	1	-	-	2	4	-	-	-	-	5
Тема 7. Мислення	4	1	1	-	-	2	3	-	-	-	-	5
Тема 8. Уява	4	1	1	-	-	2	4		-	-	-	5
Тема 9. Емоції та почуття	4	1	1	-	-	2	5	-	-	-	-	5
Тема 10. Воля	4	1	1	-	-	2	4	-	-	-	-	5
Разом за ЗМ 1	40	10	10	-	-	20	39	1	1	-	-	50
Змістовий модуль 2. «Індивідуально - психологічні властивості. Психологія особистості та діяльності»												
Тема 1. Темперамент	3	1	1	-	-	2	5	1	-	-	-	5
Тема 2. Характер	3	1	-	-	-	2	5	-	-	-	-	5
Тема 3. Здібності	3	1	1	-	-	2	4	-	-	-	-	5
Тема 4. Діяльність	4	1	1	-	-	2	5	-	-	-	-	5
Тема 5. Спілкування	5	1	1	-	-	2	5	-	-	-	-	5
Тема 6. Особистість	4	-	1	-	-	3	5	-	1	-	-	5
Разом за ЗМ 2	22	5	5	-	-	13	29	1	1	-	-	30
Змістовий модуль 3. «Загальна характеристика педагогічної психології»												
Тема 1. Педагогічна психологія як наука	6	1	1	-	-	5	6	1	-	-	-	5

Тема 2. Психологія учбової діяльності	7	1	-	-	-	5	6	-	-	-	-	6
Тема 3. Психологія навчання	6	-	1	-	-	5	6	-	-	-	-	6
Тема 4. Психологія виховання	8	1	1	-	-	5	7	-	-	-	-	5
Тема 5. Психологія педагогічної діяльності	6	1	1	-	-	5	7	-	1	-	-	6
Тема 6. Педагогічне спілкування	7	1	1	-	-	5	6	-	-	-	-	6
Разом за ЗМ 3	40	5	5	-	-	30	38	1	1	-	-	34
Змістовий модуль 4. «Загальні засади вікової психології»												
Тема 1. Загальні засади вікової психології	7	1	1	-	-	5	7	1	-	-	-	4
Тема 2. Психічний і особистісний розвиток новонародженого та немовляти	7	1	2	-	-	4	7	-	1-	-	-	4
Тема 3. Особливості розвитку в ранньому дитинстві	7	1	2	-	-	4	6	-	-	-	-	4
Тема 4. Психічний і особистісний розвиток дитини в дошкільному віці	7	2	1	-	-	4	6	-	-	-	-	4
Тема 5. Психологія молодшого школяра (зрілого дитинства)	7	1	2	-	-	3	6	-	-	-	-	4
Тема 6. Психологія підлітка	7	2	1	-	-	4	6	-	-	-	-	4
Тема 7. Психологія ранньої і зрілої юності	6	2	1	-	-	3	6	-	-	-	-	4
Разом за ЗМ 4	48	10	10	-	-	27	44	1	1	-	-	28
Загальна кількість годин	150	30	30	-	-	90	150	4	4	-	-	142

Тематика лекційних занять

<i>Тема лекції</i>	<i>План лекції</i>
Змістовий модуль I. «Психологія як наука. Пізнавальна діяльність»	
Тема 1. Предмет, стан і структура психології	Загальне поняття про психіку і психологію. Завдання та значення психології на сучасному етапі розвитку суспільства. Виникнення психології як науки. Зв'язок психології з іншими науками. Диференціація психології на окремі наукові галузі. Принципи психології. Система феноменів, які вивчаються у сучасній психології. Основні

	галузі психології. Розвиток психіки на різних етапах еволюції тваринного світу. Виникнення та історичний розвиток людської свідомості.
Тема 2. Методи та основні напрямки сучасної психології	Методи психології та їх класифікація. Переваги та недоліки кожного методу, оптимальні умови їх використання. Сучасні школи та теорії світової психології (біхевіоризм, гештальтпсихологія, гуманістична психологія, психоаналіз, когнітивна психологія).
Тема 3. Відчуття	Поняття про відчуття. Значення відчуттів у житті та діяльності людини. Аналізатори як органи відчуттів, їх загальна структура та функції. Особливості різних видів відчуттів. Властивості та закономірності відчуттів. Роль відчуттів в учбовій діяльності дітей та професійній діяльності дорослих.
Тема 4. Сприймання	Поняття про сприймання та його фізіологічні основи. Класифікація сприймання. Спостереження як форма довільного сприймання. Вікові та індивідуальні особливості сприймання. Значення професійної спостережливості вчителя.
Тема 5. Увага	Поняття про увагу, її фізіологічну основу. Характеристики і умови оптимального функціонування кожного виду уваги. Умови і приклади прояву властивостей уваги. Роль уваги у житті та трудовій діяльності людей.
Тема 6. Пам'ять	Загальне уявлення про пам'ять та її значення в житті і діяльності людини. Основні види пам'яті, їх взаємозв'язок. Процеси пам'яті та їх психологічна характеристика. Особливості формування і розвитку пам'яті у дітей і дорослих.
Тема 7. Мислення	Мислення як процес активного, творчого пізнання і перетворення дійсності. Єдність мислення і мовлення. Види, операції і логічні форми мислення. Індивідуальні особливості мислення людей. Якості розуму та їх становлення. Проблеми і шляхи розвитку творчого мислення.
Тема 8. Уява	Поняття про уяву, її роль у навчанні і вихованні дітей. Уява та органічні процеси. Характеристика видів уяви. Вікові особливості прояву різних видів уяви. Шляхи розвитку дитячої уяви і творчої фантазії.
Тема 9. Емоції та почуття	Поняття про емоції і почуття та їх значення в житті людини. Відмінність емоцій від відчуттів і почуттів. Емоційні стани та їх характеристика. Фізіологічне пояснення емоцій. Почуття як мотиви і якості особистості. Розвиток емоційної сфери і емоційної регуляції поведінки в дітей і дорослих.
Тема 10. Воля	Поняття про волю, її значення в житті людини, в організації і регуляції учбової та трудової діяльності. Структура вольової дії. Внутрішня боротьба мотивів як умова виникнення і здійснення вольового акту. Класифікація вольових якостей особистості. Виховання

	волі в дітей.
Змістовий модуль 2. «Індивідуально - психологічні властивості. Психологія особистості та діяльності»	
Тема 1. Темперамент	Поняття про темперамент. Сучасні теорії темпераменту. Темперамент і основні властивості нервової системи людини. Позитивні і негативні сторони типів темпераменту. Темперамент і характер, темперамент і здібності. Необхідність індивідуального підходу в навчанні і вихованні дітей із різними типами темпераменту.
Тема 2. Характер	Характер як система найбільш стійких рис особистості. Місце характеру в структурі особистості. Структура характеру. Індивідуальні особливості характеру. Характер і воля. Характер і темперамент. Характер і учбова діяльність учня. Самовиховання та проблема перевиховання характеру.
Тема 3. Здібності	Поняття про здібності. Взаємозв'язок здібностей, знань, умінь і навичок. Види здібностей. Взаємозв'язок здібностей із волею, характером, почуттями людини. Природні та вікові передумови розвитку здібностей.
Тема 4. Діяльність	Активність і діяльність. Поняття про діяльність, її функції. Зміст структури діяльності. Засоби діяльності. Механізм формування навички. Основні види діяльності.
Тема 5. Спілкування	Спілкування, його зміст та засоби. Види та стилі спілкування. Умови ефективності спілкування. Зворотний зв'язок у спілкуванні вчителя й учнів.
Тема 6. Особистість	Поняття про особистість та її структуру. Змістовні ознаки особистості. Психолого-соціологічні уявлення про особистість. Активність особистості та її джерела. Функціонування і розвиток особистості.
Змістовий модуль 3. «Загальна характеристика педагогічної психології»	
Тема 1. Педагогічна психологія як наука	Предмет та завдання педагогічної психології. Структура педагогічної психології. Міжпредметні зв'язки педагогічної психології з іншими науками. Історія становлення педагогічної психології як науки. Принципи педагогічної психології. Методи дослідження педагогічної психології.
Тема 2. Психологія учбової діяльності	Загальні характеристики учбової діяльності. Співвідношення понять «учбова діяльність», «учіння», «навчання» й «научіння». Види научіння, їх розвиток в онтогенезі. Психологічні чинники успішності научіння. Вікові особливості учбової діяльності. Зовнішня структура учбової діяльності. «Особлива дитина» як суб'єкт учбової діяльності.
Тема 3. Психологія навчання	Зміст і сутність категорії навчання. Історичні методи організації навчання. Історичні форми організації навчання. Основні типи навчання та їхні психологічні моделі. Напрями розвитку сучасного навчання. Особливості навчання дітей з особливими потребами.
Тема 4. Психологія виховання	Загальне поняття про виховання, його відмінність від

	навчання. Основні теорії виховання. Засоби і методи виховання. Інститути виховання. Вікові аспекти виховання. Особливості виховання дітей з особливими потребами.
Тема 5. Психологія педагогічної діяльності	Загальна характеристика педагогічної діяльності. Здібності в структурі суб'єкта педагогічної діяльності. Характеристика основних функцій та педагогічних умінь. Стили педагогічної діяльності. Психологічний аналіз уроку в діяльності вчителя.
Тема 6. Педагогічне спілкування	Спілкування як психологічна категорія. Стадії педагогічного спілкування. Стили педагогічного спілкування. Бар'єри педагогічної взаємодії. Педагогічна перцепція. Особливості спілкування з дітьми з особливими потребами.
Змістовий модуль 4. «Загальні засади вікової психології»	
Тема 1. Загальні засади вікової психології	Вікова психологія як галузь психологічної науки. Об'єкт, предмет і джерела вікової психології. Структура, функції і завдання вікової психології. Місце вікової психології в системі психологічних наук. Напрями, концепції, теорії вікової психології. Основні концепції психічного і особистісного розвитку. Загальні закономірності розвитку особистості. Провідна роль суспільного навчання і виховання у психічному і особистісному розвитку дитини. Періодизація вікового розвитку. Методологічні засади і методи вікової психології. Принципи вікової психології. Методи вікової психології.
Тема 2. Психічний і особистісний розвиток новонародженого та немовляти	Зародження психіки дитини в пренатальному періоді. Фази пренатального розвитку. Сім'я в очікуванні дитини. Філософія вагітності. Психологічні особливості фази новонародженості. Комплекс пожвавлення. Психічний розвиток немовляти. Соціальна ситуація розвитку і провідна діяльність немовляти. Пізнавальний розвиток немовляти. Новоутворення періоду немовляти. Криза першого року життя.
Тема 3. Особливості розвитку в ранньому дитинстві	Соціальна ситуація розвитку в ранньому дитинстві. Провідна діяльність у ранньому дитинстві. Новоутворення в ранньому дитинстві. Криза трьох років.
Тема 4. Психічний і особистісний розвиток дитини в дошкільному віці	Соціальна ситуація розвитку в дошкільному віці. Провідна діяльність у дошкільному віці. Новоутворення дошкільного віку. Розвиток мовлення у дошкільному віці. Особливості сенсорного розвитку дошкільника. Розумовий розвиток дошкільника. Розвиток мислення дошкільника. Розвиток уваги дошкільника. Розвиток пам'яті дошкільника. Розвиток уяви дошкільника. Розвиток особистості дошкільника. Розвиток самосвідомості і самооцінки дошкільника. Розвиток спонукальної сфери дошкільника. Розвиток динамічної та змістової сторін емоцій і почуттів дошкільника. Криза семи років.
Тема 5. Психологія молодшого	Загальна характеристика розвитку молодшого школяра

школяра (зрілого дитинства)	(зрілої дитини). Анатомо-фізіологічні можливості молодшого школяра. Соціальна ситуація розвитку молодшого школяра. Провідна діяльність молодшого школяра. Новоутворення молодшого шкільного віку. Розвиток самосвідомості молодшого школяра. Розвиток спонукальної сфери молодшого школяра. Особливості пізнавальної сфери молодшого школяра.
Тема 6. Психологія підлітка	Загальна характеристика психічного і особистісного розвитку підлітка. Соціальна ситуація розвитку підлітка. Провідна діяльність підлітка. Психологічні новоутворення підліткового віку. Розвиток самосвідомості у підлітковому віці. Розвиток спонукальної (мотиваційної) сфери підлітка. Пізнавальний розвиток у підлітковому віці. Педагогічно занедбані підлітки.
Тема 7. Психологія ранньої і зрілої юності	Загальні особливості ранньої юності. Фізичне дозрівання та соціалізація в ранній юності. Соціальна ситуація розвитку в ранній юності. Новоутворення раннього юнацького віку. Розвиток самосвідомості у ранній юності. Розвиток спонукальної сфери особистості у період ранньої юності. Особливості спілкування у ранній юності. Розвиток пізнавальної сфери у ранній юності. Показники соціально-психологічної готовності випускника школи до самостійного життя. Загальні особливості зрілої юності. Соціальна ситуація розвитку в період зрілої юності. Розвиток самосвідомості в зрілому юнацькому віці. Дружба в зрілому юнацькому віці.

Тематика семінарських занять

№ п/п	Назва теми
Змістовий модуль 1. «Психологія як наука. Пізнавальна діяльність»	
	Тема 1. Предмет, стан і структура психології. Загальне поняття про психіку і психологію. Завдання та значення психології на сучасному етапі розвитку суспільства. Виникнення психології як науки. Зв'язок психології з іншими науками. Диференціація психології на окремі наукові галузі. Принципи психології. Система феноменів, які вивчаються у сучасній психології. Основні галузі психології. Розвиток психіки на різних етапах еволюції тваринного світу. Виникнення та історичний розвиток людської свідомості.
	Тема 2. Методи та основні напрямки сучасної психології Методи психології та їх класифікація. Переваги та недоліки кожного методу, оптимальні умови їх використання. Сучасні школи та теорії світової психології (біхевіоризм, гештальтпсихологія, гуманістична психологія, психоаналіз, когнітивна психологія).
	Тема 3. Відчуття. Поняття про відчуття. Значення відчуттів у житті та діяльності людини. Аналізатори як органи відчуттів, їх загальна структура та функції. Особливості різних видів відчуттів. Властивості та закономірності відчуттів. Роль відчуттів в учбовій діяльності дітей та професійній діяльності дорослих.

	Тема 4. Сприймання. Поняття про сприймання та його фізіологічні основи. Класифікація сприймання. Спостереження як форма довільного сприймання. Вікові та індивідуальні особливості сприймання. Значення професійної спостережливості вчителя.
	Тема 5. Увага Поняття про увагу, її фізіологічну основу. Характеристики і умови оптимального функціонування кожного виду уваги. Умови і приклади прояву властивостей уваги. Роль уваги у житті та трудовій діяльності людей.
	Тема 6. Пам'ять Загальне уявлення про пам'ять та її значення в житті і діяльності людини. Основні види пам'яті, їх взаємозв'язок. Процеси пам'яті та їх психологічна характеристика. Особливості формування і розвитку пам'яті у дітей і дорослих.
	Тема 7. Мислення Мислення як процес активного, творчого пізнання і перетворення дійсності. Єдність мислення і мовлення. Види, операції і логічні форми мислення. Індивідуальні особливості мислення людей. Якості розуму та їх становлення. Проблеми і шляхи розвитку творчого мислення.
	Тема 8. Уява Поняття про уяву, її роль у навчанні і вихованні дітей. Уява та органічні процеси. Характеристика видів уяви. Вікові особливості прояву різних видів уяви. Шляхи розвитку дитячої уяви і творчої фантазії.
	Тема 9. Емоції та почуття Поняття про емоції і почуття та їх значення в житті людини. Відмінність емоцій від відчуттів і почуттів. Емоційні стани та їх характеристика. Фізіологічне пояснення емоцій. Почуття як мотиви і якості особистості. Розвиток емоційної сфери і емоційної регуляції поведінки в дітей і дорослих.
	Тема 10. Воля Поняття про волю, її значення в житті людини, в організації і регуляції учбової та трудової діяльності. Структура вольової дії. Внутрішня боротьба мотивів як умова виникнення і здійснення вольового акту. Класифікація вольових якостей особистості. Виховання волі в дітей.
Змістовий модуль 2. «Індивідуально - психологічні властивості. Психологія особистості та діяльності»	
	Тема 1. Темперамент Поняття про темперамент. Сучасні теорії темпераменту. Темперамент і основні властивості нервової системи людини. Позитивні і негативні сторони типів темпераменту. Темперамент і характер, темперамент і здібності. Необхідність індивідуального підходу в навчанні і вихованні дітей із різними типами темпераменту.
	Тема 2. Характер Характер як система найбільш стійких рис особистості. Місце характеру в структурі особистості. Структура характеру. Індивідуальні особливості характеру. Характер і воля. Характер і темперамент. Характер і учбова діяльність учня. Самовиховання та проблема перевиховання характеру.
	Тема 3. Здібності Поняття про здібності. Взаємозв'язок здібностей, знань, умінь і навичок. Види здібностей. Взаємозв'язок здібностей із волею, характером, почуттями людини. Природні та вікові передумови розвитку здібностей.
	Тема 4. Діяльність Активність і діяльність. Поняття про діяльність, її функції. Зміст структури діяльності. Засоби діяльності. Механізм формування навички. Основні види діяльності.

	Тема 5. Спілкування Спілкування, його зміст та засоби. Види та стилі спілкування. Умови ефективності спілкування. Зворотний зв'язок у спілкуванні вчителя й учнів.
	Тема 6. Особистість Поняття про особистість та її структуру. Змістовні ознаки особистості. Психолого-соціологічні уявлення про особистість. Активність особистості та її джерела. Функціонування і розвиток особистості.
Змістовий модуль 3. «Загальна характеристика педагогічної психології»	
	Тема 1. Педагогічна психологія як наука. Предмет та завдання педагогічної психології. Структура педагогічної психології. Міжпредметні зв'язки педагогічної психології з іншими науками. Історія становлення педагогічної психології як науки. Принципи педагогічної психології. Методи дослідження педагогічної психології.
	Тема 2. Психологія учбової діяльності Загальні характеристики учбової діяльності. Співвідношення понять «учбова діяльність», «учіння», «навчання» й «научіння». Види научіння, їх розвиток в онтогенезі. Психологічні чинники успішності научіння. Вікові особливості учбової діяльності. Зовнішня структура учбової діяльності. «Особлива дитина» як суб'єкт учбової діяльності.
	Тема 3. Психологія навчання Зміст і сутність категорії навчання. Історичні методи організації навчання. Історичні форми організації навчання. Основні типи навчання та їхні психологічні моделі. Напрями розвитку сучасного навчання. Особливості навчання дітей з особливими потребами.
	Тема 4. Психологія виховання Загальне поняття про виховання, його відмінність від навчання. Основні теорії виховання. Засоби і методи виховання. Інститути виховання. Вікові аспекти виховання. Особливості виховання дітей з особливими потребами.
	Тема 5. Психологія педагогічної діяльності Загальна характеристика педагогічної діяльності. Здібності в структурі суб'єкта педагогічної діяльності. Характеристика основних функцій та педагогічних умінь. Стилi педагогічної діяльності. Психологічний аналіз уроку в діяльності вчителя.
	Тема 6. Педагогічне спілкування Спілкування як психологічна категорія. Стадії педагогічного спілкування. Стилi педагогічного спілкування. Бар'єри педагогічної взаємодії. Педагогічна перцепція. Особливості спілкування з дітьми з особливими потребами.
Змістовий модуль 4. «Загальні засади вікової психології»	
	Тема 1. Загальні засади вікової психології Вікова психологія як галузь психологічної науки. Об'єкт, предмет і джерела вікової психології. Структура, функції і завдання вікової психології. Місце вікової психології в системі психологічних наук. Напрями, концепції, теорії вікової психології. Основні концепції психічного і особистісного розвитку. Загальні закономірності розвитку особистості. Провідна роль суспільного навчання і виховання у психічному і особистісному розвитку дитини. Періодизація вікового розвитку. Методологічні засади і методи вікової психології. Принципи вікової психології. Методи вікової психології.
	Тема 2. Психічний і особистісний розвиток новонародженого та немовляти Зародження психіки дитини в пренатальному періоді. Фази пренатального розвитку. Сім'я в очікуванні дитини. Філософія вагітності. Психологічні особливості фази новонародженості. Комплекс поживлення. Психічний розвиток немовляти. Соціальна ситуація розвитку і провідна діяльність немовляти. Пізнавальний розвиток немовляти. Новоутворення періоду немовляти. Криза першого року життя.

	Тема 3. Особливості розвитку в ранньому дитинстві Соціальна ситуація розвитку в ранньому дитинстві. Провідна діяльність у ранньому дитинстві. Новоутворення в ранньому дитинстві. Криза трьох років.
	Тема 4. Психічний і особистісний розвиток дитини в дошкільному віці Соціальна ситуація розвитку в дошкільному віці. Провідна діяльність у дошкільному віці. Новоутворення дошкільного віку. Розвиток мовлення у дошкільному віці. Особливості сенсорного розвитку дошкільника. Розумовий розвиток дошкільника. Розвиток мислення дошкільника. Розвиток уваги дошкільника. Розвиток пам'яті дошкільника. Розвиток уяви дошкільника. Розвиток особистості дошкільника. Розвиток самосвідомості і самооцінки дошкільника. Розвиток спонукальної сфери дошкільника. Розвиток динамічної та змістової сторін емоцій і почуттів дошкільника. Криза семи років.
	Тема 5. Психологія молодшого школяра (зрілого дитинства) Загальна характеристика розвитку молодшого школяра (зрілої дитини). Анатомо-фізіологічні можливості молодшого школяра. Соціальна ситуація розвитку молодшого школяра. Провідна діяльність молодшого школяра. Новоутворення молодшого шкільного віку. Розвиток самосвідомості молодшого школяра. Розвиток спонукальної сфери молодшого школяра. Особливості пізнавальної сфери молодшого школяра.
	Тема 6. Психологія підлітка Загальна характеристика психічного і особистісного розвитку підлітка. Соціальна ситуація розвитку підлітка. Провідна діяльність підлітка. Психологічні новоутворення підліткового віку. Розвиток самосвідомості у підлітковому віці. Розвиток спонукальної (мотиваційної) сфери підлітка. Пізнавальний розвиток у підлітковому віці. Педагогічно занедбані підлітки.
	Тема 7. Психологія ранньої і зрілої юності Загальні особливості ранньої юності. Фізичне дозрівання та соціалізація в ранній юності. Соціальна ситуація розвитку в ранній юності. Новоутворення раннього юнацького віку. Розвиток самосвідомості у ранній юності. Розвиток спонукальної сфери особистості у період ранньої юності. Особливості спілкування у ранній юності. Розвиток пізнавальної сфери у ранній юності. Показники соціально-психологічної готовності випускника школи до самостійного життя. Загальні особливості зрілої юності. Соціальна ситуація розвитку в період зрілої юності. Розвиток самосвідомості в зрілому юнацькому віці. Дружба в зрілому юнацькому віці.

Самостійна робота студента

Назва теми	Форма навчання	
	Денна форма навчання год.	Заочна форма навчання год.
Тема 1. Предмет, стан і структура психології.	4	4
Тема 2. Методи та основні напрямки сучасної психології.	3	4
Тема 3. Увага.	3	4
Тема 4. Відчуття.	3	5
Тема 5. Сприймання.	3	4
Тема 6. Пам'ять.	3	4
Тема 7. Мислення	3	4

Тема 8. Уява.	4	4
Тема 9. Емоції та почуття.	3	5
Тема 10. Воля.	3	4
Тема 1. Темперамент.	2	5
Тема 2. Характер.	2	4
Тема 3. Здібності.	2	5
Тема 4. Спілкування.	2	5
Тема 5. Особистість.	2	5
Тема 1. Педагогічна психологія як наука.	3	5
Тема 2. Психологія учбової діяльності.	4	6
Тема 3. Психологія навчання.	4	6
Тема 4. Психологія виховання.	4	6
Тема 5. Психологія педагогічної діяльності.	3	6
Тема 6. Педагогічне спілкування.	3	5
Тема 1. Загальні засади вікової психології.	5	6
Тема 2. Психічний і особистісний розвиток новонародженого та немовляти.	3	6
Тема 3. Особливості розвитку в ранньому дитинстві.	3	6
Тема 4. Психічний і особистісний розвиток дитини в дошкільному віці.	4	6
Тема 5. Психологія молодшого школяра (зрілого дитинства).	4	6
Тема 6. Психологія підлітка.	4	6
Тема 7. Психологія ранньої і зрілої юності.	4	6
Разом	90	142

Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Зміст завдань
Змістовий модуль I. «Психологія як наука. Пізнавальна діяльність»		
	Тема 1. Предмет, стан і структура психології.	1. Підготувати реферат «Основні тенденції розвитку сучасної психології». 2. Підготувати повідомлення «Виникнення психології як науки». 3. Підготувати есе «Значення психологічних знань у професійній діяльності вчителя». 4. Скласти список новітніх наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених по проблематиці загальної психології.
	Тема 2. Методи та основні напрямки сучасної психології.	1. Підготувати повідомлення «Основні напрямки сучасної психології». 2. Провести спостереження за поведінкою дитини в умовах ігрової чи учбової діяльності. 3. Підготувати анкетне опитування для вивчення навчальних інтересів молодших школярів.
	Тема 3. Увага.	1. Підготувати доповіді за результатами аналізу

		основних положень наукових праць сучасних психологів відповідно до змісту теми. 2. Скласти словник термінів відповідно до теми.
	Тема 4. Відчуття.	1. Підготувати реферат «Роль відчуттів у навчальній діяльності та професійній діяльності». 2. Підготувати повідомлення «Основні види відчуттів та їх характеристика».
	Тема 5. Сприймання.	1. Підготувати доповідь «Особливості сприймання дітей молодшого шкільного віку». 2. Підготувати доповідь «Особливості сприймання у підлітковому віці».
	Тема 6. Пам'ять.	1. Користуючись описаними у підручниках методиками, визначити особливості власної пам'яті. 2. Підготувати повідомлення «Теорії пам'яті». 3. Підготувати доповідь «Рациональне використання мнемонічних прийомів при вивченні учнями навчального матеріалу».
	Тема 7. Мислення	1. З програми навчання та виховання дітей у загальноосвітній школі виберіть дидактичні ігри, вправи, які спрямовані на активізацію дитячого мислення. 2. Опрацювати наукову статтю відповідно до проблематики теми.
	Тема 8. Уява.	1. Підготувати доповіді за результатами аналізу основних положень наукових праць сучасних психологів відповідно до змісту теми. 2. Скласти словник термінів відповідно до теми. 3. Підібрати вправи, за допомогою яких можна було б розвивати художню уяву дитини.
	Тема 9. Емоції та почуття.	1. Підготувати доповідь «Прояви та причини виникнення страхів у молодших школярів». 2. За зовнішніми проявами (вираз обличчя, міміка, жести, рухи рук і т.п.) виявити в декількох людей характер їхніх емоційних переживань у даний момент. Перевірити правильність висновків, опитавши про це досліджуваних людей. 3. Підготувати доповідь «Роль настрою у професійній діяльності вчителя».
	Тема 10. Воля.	1. Охарактеризуйте виявлення вольових якостей одного з персонажів відомої Вам картини вітчизняних чи зарубіжних художників. 2. Скласти список новітніх наукових праць вітчизняних та зарубіжних вчених по проблематиці теми. 3. Підготувати доповідь «Розвиток волі у дітей молодшого шкільного віку».
Змістовий модуль 2. «Індивідуально - психологічні властивості. Психологія особистості та діяльності»		
	Тема 1. Темперамент.	1. Скласти словник термінів відповідно до теми.
	Тема 2. Характер.	1. Вивчити риси характеру, що найяскравіше

		виявляються в обраної вами дитини. 2. Скласти словник термінів відповідно до теми. 3. Підготувати реферативне повідомлення «Умови формування характеру людини».
	Тема 3. Здібності.	1. Установити, які міжособистісні та предметно-діяльнісні (пізнавальні) здібності притаманні Вам особисто. 2. Підготувати доповідь «Обдаровані діти: хто вони?».
	Тема 4. Спілкування.	1. Підготувати доповідь «Педагогічне спілкування та шляхи, прийоми і способи його успішного формування».
	Тема 5. Особистість.	1. Підготувати доповіді за результатами аналізу основних положень наукових праць сучасних психологів відповідно до змісту теми. 2. Підготувати реферат «Сучасні підходи вітчизняних психологів до розгляду структури особистості».
Змістовий модуль 3. «Загальна характеристика педагогічної психології»		
	Тема 1. Педагогічна психологія як наука	1. За джерелом (Вікова та педагогічна психологія: навч. посібник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. К. : Каравела, 2023. 400 с.) опрацювати питання “Характеристика методів психології педагогічної діяльності”. 2. Скласти кросворд, у відповідях якого відображені ключові поняття теми. 3. Визначити основні завдання сучасної педагогічної психології як науки. 4. Проаналізувати проблеми педагогічної психології в Україні. Розгляньте внесок українських вчених у становлення педагогічної психології: М.І.Алексєєва, Г.О.Балл, І.Д.Бех, М.Й.Боришевський, І.С.Булах, С.Д.Максименко, О.Я.Чебикін та інші. Результати представити у вигляді тез.
	Тема 2. Психологія учбової діяльності	1. Написати психологічно обґрунтований твір на одну з тем: “Ідеальний учитель: який він?”, “Вчитель у моєму житті”. 2. Скласти кросворд, у відповідях якого відображені ключові поняття теми. 3. Підготувати доповідь за темами: «Пізнавальний інтерес як продуктивний мотив учіння»; «Психологічні умови формування вмінь самостійно навчатися»; «Подолання неуспішності в учінні». 4. Охарактеризувати вікову динаміку учбової діяльності школярів. Проаналізуйте повноту представлення даної теми у підручниках із педагогічної психології, що наявні у бібліотеці.
	Тема 3. Психологія навчання	1. Порівняти погляди біхевіористів (Е.Торндайк), когнітивістів (Ж.Піаже), Л.С.Виготського на співвідношення навчання і розвитку у процесі навчання. Скласти тези порівняльного аналізу. 2. Написати реферат, що характеризує одну із сучасних концепцій навчання.

		3. Дати психологічну оцінку сучасній системі шкільного оцінювання, яка діє в Україні. Як можна було б удосконалити систему оцінювання знань школярів, студентів? Розробити власний проект і запропонуйте його для обговорення. 4. Проаналізувати діагностично-корекційні прийоми роботи з учнями, що демонструють відставання у темпах навчання.
	Тема 4. Психологія виховання	1. Скласти кросворд, у відповідях якого відображені ключові поняття теми. 2. Скласти зведений термінологічний словник до теми. 2. Дати оцінку психологічним теоріям виховання і розвитку особистості. 3. Порівняти виховні можливості основних інститутів виховання. 4. Проаналізувати проблему діагностики вихованості школярів у практиці роботи вчителя-вихователя.
	Тема 5. Психологія педагогічної діяльності	1. Підготувати повідомлення у вигляді реферату або презентації з теми “Значення психології педагогічної діяльності в професійній діяльності вчителя (вихователя)”. 2. Заповнити таблицю, відобразивши в ній основні ознаки професійної та непрофесійної педагогічної діяльності. 3. У схематичному вигляді представити структуру педагогічної діяльності. 4. У схематичному вигляді представити зміст класифікації педагогічних здібностей за Ф.Н. Гоноболіним.
	Тема 6. Педагогічне спілкування	1. Використовуючи фольклорні джерела (національні звичаї, народні легенди, казки, прислів'я, приказки тощо), виписати міркування народу про роль учителя в житті людини та розвитку суспільства. 2. Підготувати повідомлення у вигляді реферату або презентації з теми “Історія виникнення вчительської професії”. 3. Підготувати повідомлення у вигляді реферату або презентації з теми “Психологічні умови організації та ефективності професійного діалогу”. 4. Скласти кросворд, у відповідях якого відображені ключові поняття теми.
Змістовий модуль 4. «Загальні засади вікової психології»		
	Тема 1. Загальні засади вікової психології	1. Скласти конспект статей Г. С. Костюка «Принципи розвитку в психології», О. В. Запорожця «Умови і рушійні сили психічного розвитку». 2. Здійснити порівняльний аналіз теоретичних підходів до розв'язання проблеми періодизації вікового розвитку. 3. Підготувати конспекти праць Л. С. Виготського «Проблема віку» та Д. Б. Ельконіна «До проблеми періодизації» вікового розвитку.

		4. Проаналізувати проблеми вікової психології в Україні. Розглянути внесок українських вчених у становлення вікової психології.
	Тема 2. Психічний і особистісний розвиток новонародженого та немовляти	1. Скласти кросворд, у відповідях якого відображені ключові поняття теми. 2. Написати есе по відео «40 тижнів вагітності»
	Тема 3. Особливості розвитку в ранньому дитинстві	1. Скласти кросворд, у відповідях якого відображені ключові поняття теми. 2. Підготувати презентацію до теми.
	Тема 4. Психічний і особистісний розвиток дитини в дошкільному віці	1. Скласти порівняльну таблицю особливостей психічного розвитку дітей в немовлячому віці, ранньому дитинстві і дошкільному віці.
	Тема 5. Психологія молодшого школяра (зрілого дитинства)	1. Скласти кросворд, у відповідях якого відображені ключові поняття теми. 2. Зробити аналіз рекомендованої літератури, виписати тези, що розкривають питання «Сфера інтересів дітей молодшого шкільного віку». 3. Підібрати необхідні матеріали з літератури для написання реферату на тему: «Сучасні методики діагностування психічного розвитку молодшого школяра»
	Тема 6. Психологія підлітка	1. Скласти кросворд, у відповідях якого відображені ключові поняття теми. 2. Користуючись сучасними журналами та газетами для молоді, добрати приклади переживання базових потреб підліткового віку. Пояснити, які об'єктивні та суб'єктивні фактори спричиняють ці переживання.
	Тема 7. Психологія ранньої і зрілої юності	1. Добрати із журналів, газет приклади переживання проблем юності. Пояснити їх сутність, виходячи із вікових особливостей розвитку юнака. Скласти психологічний портрет сучасного юнака. 2. Здійснити аналіз рекомендованої літератури, виписати тези, що розкривають питання: «Формування самооцінки і самосвідомості в період ранньої юності». 3. Підготувати повідомлення на теми: «Емоційне життя старшокласника», «Особливості стосунків юнаків і дівчат з однолітками та дорослими», «Вибір професії». 4. Скласти кросворд, у відповідях якого відображені ключові поняття теми.

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни

Контроль за видами діяльності студентів здійснюється шляхом поточного оцінювання знань, періодичним контролем, за тестами після засвоєння ними першого, другого, третього та четвертого модулів. За результатами суми періодичних контрольних робіт виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами ЄКТС.

Діагностика успішності студентів здійснюється за допомогою:

✓ усних опитувань на семінарських заняттях;

- ✓ письмових контрольних робіт;
- ✓ тестових завдань;
- ✓ есе;
- ✓ презентації результатів виконаних завдань;
- ✓ письмових екзаменаційних завдань.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

Навчальні досягнення студентів оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Усне опитування – бесіда, розповідь студента, роз'яснення. Основою усного контролю слугує монологічна відповідь студента або запитально-відповідальна форма – бесіда. Усний контроль, як поточний, проводиться на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формах.

Розподіл балів:

2 бали – відповідь виявляє повні, ґрунтовні знання студента з поставленого питання; студент розуміє місце даних знань у системі вже наявної у нього інформації; чітко знає, як ці знання можуть бути застосовані на практиці.

1 бал – відповідь студента недостатньо повна, однак в основному правильна; студент не розуміє місце даних знань у системі вже наявної у нього інформації, однак в основному орієнтується у тому, як вони можуть бути застосовані на практиці.

0 балів – відповідь неправильна; студент не розуміє доцільність даних знань для практичної діяльності.

Доповнення на семінарському занятті.

1 бал отримує студент, який активно включений в тематичну дискусію і готовий висловити свої міркування, посилаючись на літературні джерела та власний аналіз.

Письмові роботи – забезпечують глибоку і всебічну перевірку засвоєння. У письмовій роботі студенту необхідно показати і теоретичні знання, і вміння застосовувати їх для розв'язування конкретних задач.

Тест (тест досягнень, тематичне тестування) – це набір стандартизованих завдань із визначеного матеріалу, який встановлює ступінь засвоєння його студентами. Перевага тестів у їх об'єктивності, тобто незалежності перевірки та оцінки знань від викладача.

Розподіл балів:

3 бали отримує студент, який на 90% справився із завданнями;

2 бали отримує студент, який на 75 справився із завданнями;

1 бал отримує студент, який на 50% справився із завданням.

Виконання завдань практичної роботи

1-3 бали – студент брав активну участь у роботі на практичному занятті.

0 балів – студент був відсутній на занятті.

Написання та захист реферату.

Написання і захист реферату є важливою формою самостійної навчальної діяльності студентів. За змістом реферат може бути аналітичним оглядом історії вивчення питання (що нового вніс той чи інший дослідник) або сучасного її стану, критичним аналізом наукової дискусії (зіставлення різних підходів до вирішення наукової проблеми), а також у вигляді розгорнутої рецензії конкретної наукової роботи. Структура реферату містить такі елементи: титульна сторінка; план; вступ; основна частина (розділи, пункти і підпункти); висновки; список використаних джерел; додатки.

Розподіл балів:

5 балів – реферат підготовлений самостійно; відповідає запропонованій у програмі тематиці, відповідає структурі подібних наукових робіт, містить ґрунтовний аналіз проблеми за найновішими чи (і) фундаментальними класичними публікаціями, містить посилання на літературні джерела; проблематика висвітлена у рефераті у повній мірі; за рефератом зроблено змістовну лаконічну доповідь, яка продемонструвала ґрунтовні знання студента з даної проблеми.

3 бали – реферат підготовлений самостійно; відповідає запропонованій у програмі тематиці, відповідає структурі подібних наукових робіт, містить стислий виклад проблеми; посилання на застарілі літературні джерела або ж на сумнівні електронні ресурси; за рефератом зроблено доповідь, яка продемонструвала задовільні знання студента з даної проблеми.

1 бал – реферат підготовлений не самостійно; він не відповідає запропонованій у програмі тематиці, не відповідає структурі подібних наукових робіт, містить стислий виклад проблеми, однак не містить посилання на літературні джерела; студент не може доповісти за темою реферату, оскільки не має достатніх знань з даної проблеми.

Підготовка мультимедійної презентації за темою лекції.

Розподіл балів:

10 балів: у презентації відображено глибоке, чітке розуміння та усвідомлення матеріалу, аналітичний та творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю, логічністю та послідовністю.

7-8 балів: у презентації містяться важливі твердження щодо проблемних питань, презентація має в основі декілька ключових положень, які не повністю розкривають її тематику; прослідковується певна логічна структура в розміщенні інформації; презентація починається із вступу, надає інформацію в певному порядку і завершується викладенням важливих наукових моментів та висновків; не повністю представлені інформаційні джерела або не всі правильно оформлені.

5-6 балів: презентація сфокусована на темі, але поверхнево висвітлює її; естетичний вигляд незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення); важко вловити структуру подання інформації; немає посилань на використані джерела або не всі правильно оформлені.

3-4 бали: завдання виконане частково; презентація студента не містить відповідь на поставлене завдання, не є аргументованою; не містить посилань на джерела, що вивчаються; не містить аналізу відповідних теорій, концепцій, наукових течій, свідчить про наявність значних прогалин у знаннях студента, викладена з порушенням логіки подання матеріалу, містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни на підсумковому контролі

Модуль-контроль: перевірка знань, шляхом написання контрольної роботи, що включає тестові завдання з обсягу викладеного на лекціях та опрацьованого на семінарських заняттях матеріалу та засвоєного студентами у звітний модульний період.

Іспит: перевірка та оцінювання теоретичних знань та практичних навиків студентів із курсу «Психологія (загальна, вікова та педагогічна)» у цілому.

Для очної (офлайн) форми навчання: підсумковий модуль, що складається з 40-ти тестових завдань, які оцінюються за такими критеріями:

Вид завдання	Оцінка	Вимоги до знань та умінь студентів
Тестове (40 тестових завдань)	0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання.

	0,5 балів	В окремих завданнях, наприклад там, де необхідно встановити відповідність, може бути правильною частина (50%) відповіді (з 4-х відповідностей встановлено 2 чи з 3-х - 1).
	1 бал	Правильна відповідь на тестове завдання.
Максимальна кількість балів 40 балів		

Для дистанційної (онлайн) форми навчання: онлайн-тести на платформі Classtime, Moodle. Диференціація підсумкової оцінки відповідно до кількості правильних відповідей на тестові завдання.

ДФН		ЗФН	
К-сть балів, що відводиться на модуль-контроль	40	К-сть балів, що відводиться на модуль-контроль	100
Загальна кількість тестових завдань	40	Загальна кількість тестових завдань	40
Загальна «вартість» тестів (у балах)	40	Загальна «вартість» тестів (у балах)	100
Кількість балів за модуль-контроль відповідає кількості правильних відповідей на завдання підсумкового тесту		Оцінка за курс залежно від кількості правильних відповідей:	
		«зараховано» А	90-100
		«зараховано» В	80-89
		«зараховано» С	70-79
		«зараховано» D	60-69
		«зараховано» E	50-59
		«не зараховано» FX	35-49
		«не зараховано» F	1-34
Кількість балів за модуль-контроль відповідає кількості правильних відповідей на завдання підсумкового тесту		Оцінка за курс залежно від кількості правильних відповідей:	
		«відмінно» А	90-100

	«добре» В	80-89
	«добре» С	70-79
	«задовільно» D	60-69
	«задовільно» E	50-59
	«незадовільно» FX	35-49
	«незадовільно» F	≤ 34

**Перелік питань для самоконтролю й контролю навчальних досягнень студентів із
навчальної дисципліни
«ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»**

1. Розкрийте предмет психології та її зв'язок з іншими науками. Проаналізуйте структуру психіки людини та визначте взаємозв'язок між компонентами психіки.
2. Визначте принципи сучасної психології та їх врахування у процесі психологічних досліджень. Обґрунтуйте завдання та значення психології на сучасному етапі розвитку суспільства. Охарактеризуйте місце психології у структурі наук.
3. Охарактеризуйте галузі психології та розкрийте їхні функції. Дайте критичний аналіз основних напрямків сучасної психології.
4. Визначте етапи психологічного дослідження та охарактеризуйте їх. Що розуміють під методом дослідження в сучасній психології? Вкажіть вимоги, яким мають відповідати методи психологічного дослідження.
5. Проаналізуйте класифікацію методів психологічних досліджень у сучасній психології.
6. Покажіть місце та значення уваги в навчальній та трудовій діяльності людини.
7. Дайте порівняльну характеристику видів уваги. Покажіть їх подібність і відмінність.
8. Охарактеризуйте властивості уваги людини. Наведіть приклади.
9. Що Ви знаєте про процес відчуття та його значення у житті та діяльності людини? Охарактеризуйте фізіологічні основи відчуттів.
10. З'ясуйте основні принципи класифікації відчуттів. Охарактеризуйте різновиди відчуттів.
11. Проаналізуйте основні властивості відчуттів. Дайте характеристику основним закономірностям відчуттів.
12. Який психічний процес називається сприйманням? Чим сприймання відрізняється від відчуттів і який зв'язок між ними?
13. Проаналізуйте особливості сприймання простору, часу і руху. Дайте характеристику видам сприймання відповідно до провідного аналізатора та активності людини.
14. Охарактеризуйте основні властивості сприймання. Наведіть приклади.
15. Дайте визначення поняттю «пам'ять» та проаналізуйте її значення в житті і діяльності людини. Покажіть зв'язок пам'яті з іншими пізнавальними процесами (в процесі проведення уроку, підготовки домашніх завдань і т.п.).
16. Охарактеризуйте запам'ятовування як процес пам'яті та його види. Дайте характеристику відтворенню, його видам та зв'язку з іншими процесами пам'яті.
17. Проаналізуйте збереження і забування як процеси пам'яті. Визначте умови ефективного запам'ятовування і боротьби із забуванням.
18. Охарактеризуйте види пам'яті. Наведіть приклади. Проаналізуйте індивідуальні особливості пам'яті. Наведіть приклади.

19. Проаналізуйте мислення як вищу форму пізнавальної активності та його функції.
20. Дайте характеристику видам мислення, визначте особливості їх взаємодії в процесі навчання і виховання дітей.
21. Охарактеризуйте логічні форми мислення як продукт мисленнєвого процесу.
22. Проаналізуйте функціонально-операційний бік мислення. Наведіть приклади.
23. Розкрийте суть поняття «уява» та її характерні риси.
24. Дайте класифікацію видів уяви. Наведіть приклади. Дайте характеристику мрії як особливого виду уяви.
25. Охарактеризуйте зв'язок уяви і творчості, прийоми створення образів уяви.
26. Проаналізуйте емоції та почуття, їх значення в житті і діяльності людини.
27. Визначте види емоцій і почуттів, їх властивості. Охарактеризуйте форми переживання почуттів людини.
28. Охарактеризуйте волю та її роль у житті та діяльності людини. Визначте структуру складної вольової дії.
29. Поясніть суть вольових якостей особистості. Яким чином можна здійснювати виховання і самовиховання волі?
30. Охарактеризуйте темперамент та історію вчення про нього. Проаналізуйте фізіологічні основи темпераменту (вчення І. Павлова).
31. Проаналізуйте типи темпераменту, їх психологічну характеристику.
32. Проаналізуйте поняття «характер». Покажіть взаємозв'язок провідних і другорядних рис характеру.
33. Охарактеризуйте суть здібностей, їх взаємозв'язок із знаннями, уміннями і навичками.
34. Визначте види здібностей та їх значення у навчанні і спілкуванні сучасної людини.
35. Визначте природу людських здібностей, поєднання біологічного і соціального в здібностях.
36. Проаналізуйте задатки як природні передумови здібностей. Охарактеризуйте рівні розвитку здібностей особистості.

«ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

1. У чому полягають особливості предмета педагогічної психології? Дайте характеристику основних проблем педагогічної психології.
2. Назвіть основні завдання педагогічної психології. Яка структура педагогічної психології? Які міжпредметні зв'язки педагогічної психології з іншими науками? Розкрийте їх.
3. Назвіть та охарактеризуйте основні етапи розвитку педагогічної психології.
4. Назвіть основні етапи психолого-педагогічного дослідження.
5. Визначте основні характеристики учбової діяльності. Охарактеризуйте предмет, засоби і способи здійснення, продукт і результат учбової діяльності.
6. Дайте визначення понять «учбова діяльність», «учіння», «навчання», «научіння» й охарактеризуйте їх.
7. Проаналізуйте види научіння та їх розвиток в онтогенезі. Визначте психологічні фактори, які визначають успішність научіння.
8. Охарактеризуйте особливості научіння в період дошкільного дитинства.
9. Розкрийте структурні компоненти психологічної готовності дітей до навчання в школі.
10. Проаналізуйте особливості учбової діяльності молодших школярів.
11. Опишіть основні вікові особливості підлітків, що впливають на учбову діяльність.
12. Назвіть вікові особливості старшокласників, що впливають на процес учбової діяльності.
13. Розкрийте сутність категорії навчання через порівняння з суміжними поняттями. Дайте характеристику методів організації навчання в історичному контексті.
14. Які історичні форми організації навчання Вам відомі? Охарактеризуйте їх.
15. У чому полягає психологічний зміст виховання? Розкрийте психологічну специфіку завдань і цілей сучасного виховання.

16. Назвіть і дайте характеристику основним принципам виховання.
17. Проаналізуйте різні підходи щодо класифікації методів виховання. Що таке ефективний виховний вплив? Дайте класифікацію виховних впливів.
18. Охарактеризуйте психологічні механізми виховного впливу заохочення та покарання.
19. Що таке сімейне виховання? Які фактори зумовлюють потенційний рівень і реальний вплив сімейного виховання на соціалізацію дитини? Сформулюйте власні правила сімейного виховання дитини.
20. Роль школи у вихованні підростаючого покоління. Перерахуйте аспекти особистісного впливу вчителя на учнів і наведіть приклади.
21. Засоби масової інформації як джерело виховних впливів підростаюче покоління. Охарактеризуйте колектив однолітків як самостійний інститут виховання. Наведіть приклади з власного досвіду.
22. Які основні шляхи виховання дошкільнят Вам відомі? Розкрийте специфіку виховання молодшого школяра. У чому полягають особливості виховання підлітків та юнаків.
23. Розкрийте значення методів самовиховання у формуванні особистості підлітків і юнаків.
24. Охарактеризуйте психологічний зміст педагогічної діяльності. У чому проявляються педагогічні здібності?
25. Назвіть основні педагогічні функції та уміння. На основі яких критеріїв виділяють стилі педагогічної діяльності?
26. Охарактеризуйте поняття «педагогічне спілкування» та «професійне педагогічне спілкування». Визначте основні функції педагогічного спілкування.
27. Опишіть стадії професійно-педагогічного спілкування (за В. Кан-Каликом). Охарактеризуйте стилі та моделі психолого-педагогічного спілкування (за В. Кан-Каликом).
28. Визначте соціально-психологічні бар'єри, що заважають ефективній взаємодії між вчителем і учнями.
29. Які причини виникнення педагогічних конфліктів Вам відомі? Наведіть приклади. Дайте характеристику стратегіям поведінки вчителя у конфліктній ситуації.
30. Проаналізуйте поняття «педагогічний такт». Назвіть психологічні особливості особистості вчителя, що відрізняють педагогічний такт від нетактовності.

«ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ»

1. Охарактеризуйте об'єкт і предмет, мету і завдання вікової психології.
2. Проаналізуйте історію розвитку вікової психології.
3. Проаналізуйте поняття «метод». Класифікація методів за Б. Г. Ананьєвим.
4. Розкрийте поняття про психічний розвиток. Розвиток і формування.
5. Рушійні сили психічного розвитку. Роль біологічних та соціальних факторів у психічному розвитку особистості. Принципи та закономірності психічного розвитку.
6. Причини виникнення та типологія життєвих криз. Вікові кризи та їх значення у розвитку особистості. Життєві кризи особистості.
7. Психологія пренатального розвитку. Криза новонародженості. Фаза новонародженості. Безумовні та умовні рефлексивні та їх значення в житті людини.
8. Розвиток емоційної сфери у немовлят. Комплекс пожвавлення. Спілкування з дорослими та його вплив на розвиток дитини у віці немовляти. Розвиток пізнавальних процесів і моторики немовлят.
9. Криза першого року життя. Анатомо-фізіологічні особливості дитини раннього віку. Фізичний та моторний розвиток.
10. Соціальна ситуація розвитку в ранньому дитинстві. Провідна діяльність у ранньому дитинстві. Новоутворення в ранньому дитинстві.
11. Особливості предметно-маніпулятивної діяльності дитини раннього віку. Розвиток мовлення і мислення у ранньому віці. Розвиток самосвідомості дітей раннього віку.

12. Криза 3-х років. Анатомо-фізіологічні особливості дитини дошкільного віку. Фізичний та моторний розвиток.

13. Соціальна ситуація розвитку. Провідна діяльність. Новоутворення дошкільного віку.

14. Пізнавальний, розумовий та сенсорний розвиток дошкільнят. Розвиток особистості дошкільника.

15. Криза семи років. Загальна характеристика розвитку у молодшому шкільному віці. Анатомо-фізіологічні можливості молодшого школяра.

16. Соціальна ситуація, провідна діяльність, новоутворення молодшого шкільного віку. Розвиток самосвідомості молодшого школяра. Розвиток мотиваційної сфери молодшого школяра.

17. Психологічна готовність дитини до навчання у школі. Інтелектуальна готовність дитини до навчання у школі. Характеристика соціально-психологічної готовності до школи. Мотиваційно-вольова готовність до навчання у школі.

18. Загальна характеристика психічного і особистісного розвитку підлітка. Анатомо-фізіологічна перебудова організму підлітків та її вплив на психічний розвиток.

19. Соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність, психологічні новоутворення підліткового віку. Пізнавальний розвиток у підлітковому віці

20. Розвиток самосвідомості у підлітковому віці. Розвиток мотиваційно-емоційної сфери підлітка.

21. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку в юнацькому віці. Соціальна ситуація розвитку, новоутворення, провідна діяльність в ранній юності.

22. Розвиток самосвідомості і самооцінки юнаків. Саморегуляція в юнацькому віці. Особливості спілкування у ранній юності. Дружба і любов у юнацькому віці.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

A – «відмінно» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст питань курсу; логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень компетентності; здатний передбачати, прогнозувати, вирішує проблемні завдання..

B – «дуже добре» – коли студент набрав 80–89 балів, правильно, логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти. Вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, частково контролює власні навчальні дії.

С – «добре» – коли студент набрав 70–79 балів, знає навчальний матеріал; оволодів досконало практичними навичками; аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші методичні підходи, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

Д – «задовільно» – якщо студент набрав 60–69 балів, в основному знає зміст питань курсу, але непереконливо відповідає, плутає поняття; невпевнено виконує практичні завдання, допускає неточності у теоретичних знаннях; не вміє оцінювати педагогічні та методичні явища, встановлювати взаємозв'язок теорії та практики

Е – «достатньо» – якщо студент набрав 50–59 балів, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до пояснення викладача; розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять; виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. З допомогою викладача здатний аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки. Вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач.

FX – «незадовільно» з можливістю повторного складання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо володіє теоретичними знаннями, не знає наукових фактів визначень; виявляє низький рівень навичок пояснення і обґрунтування фахових явищ і ситуацій. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

F – «незадовільно» з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загальногуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

Зразки тестових завдань з навчальної дисципліни

Тестові завдання з навчальної дисципліни розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням: <https://moodle.chnu.edu.ua/user/view.php?id=24325&course=4373>

Тестові завдання

- 1. Галузь психології, яка досліджує психічні явища у процесі взаємодії людей у великих і малих соціальних групах, має назву:**
 - а) соціальна психологія;
 - б) вікова психологія;
 - в) педагогічна психологія;
 - г) загальна психологія.
- 2. Галузь психології, яка досліджує фактори виникнення й розв'язання проблем взаємозв'язку між людиною і природою, називається:**
 - а) екологічна психологія;
 - б) медична психологія;
 - в) загальна психологія;
 - г) юридична психологія.
- 3. Про який метод ідеться: базується на створенні штучної ситуації, у якій досліджувана властивість виокремлюється, проявляється й оцінюється найкраще?**
 - а) опитування;
 - б) спостереження;
 - в) експеримент;
 - г) природний експеримент.
- 4. Відчуття, що виникають унаслідок впливів зовнішніх стимулів на рецептори, які містяться на поверхні тіла, називаються:**
 - а) екстероцептивними;

- б) інтероцептивними;
 - в) пропріоцептивними;
 - г) інтерактивними.
5. **До основних властивостей відчуттів не належить:**
- а) якість;
 - б) інтенсивність;
 - в) тривалість;
 - г) обсяг.
6. **Основна ознака сприймання, яка відрізняє його від відчуття, – це:**
- а) відображення окремих властивостей явищ і предметів;
 - б) зумовленість об'єктивним подразником;
 - в) можливість розвивати й удосконалювати;
 - г) формування цілісного образу предмета, явища, ситуації.
7. **За яких умов увага учня до матеріалу підручника буде інтенсивнішою:**
- а) в абсолютній тиші;
 - б) у галасі;
 - в) за наявності слабких сторонніх подразників;
 - г) за наявності сильних сторонніх подразників.
8. **Яка з наведених характеристик відображає стійкість уваги?**
- а) людина може тривалий час підтримувати свою увагу на одному й тому ж об'єкті;
 - б) людина швидко змінює свою зосередженість з одного об'єкта на інший;
 - в) людина може побачити багато деталей об'єкта за один акт його сприймання;
 - г) людина здатна виконувати два і більше видів діяльності одночасно.
9. **Відтворення, що виникає при повторному сприйманні предметів, називається:**
- а) згадуванням;
 - б) пригадуванням;
 - в) упізнаванням;
 - г) спогадами.
10. **Порівняння – це :**
- а) розумова операція, яка полягає у визначенні подібності і відмінності між об'єктами;
 - б) форма мислення, яка відображає зв'язки між предметами та явищами, заперечення чи ствердження чогось;
 - в) розумова операція яка дає змогу переходити від частин до цілого у процесі мислення;
11. **Яка із перерахованих рис не є специфічною для творчого мислення?**
- а) надійність;
 - б) пластичність;
 - в) гнучкість;
 - г) оригінальність.
12. **Уміння швидко змінювати свої дії при зміні ситуації, готовність швидко переключатися з одного способу виконання завдань на інший характеризують таку особливість мислення, як:**
- а) критичність;
 - б) швидкість;
 - в) широта;
 - г) гнучкість.
13. **Який вид уяви демонструє людина, коли читає різноманітні описи, розглядає малюнки чи креслення?**
- а) продуктивну;
 - б) репродуктивну;
 - в) фантазування;

- г) мрію.
14. **Почуття, які здійснюють мобілізуючий вплив на особистість, – це:**
- а) стенічні почуття;
 - б) абстрактні почуття;
 - в) інтероцептивні почуття;
 - г) астенічні почуття.
15. **Основними ознаками вольових дій є:**
- а) свідоме подолання перешкод на шляху до досягнення мети;
 - б) конкуруючі мотиви;
 - в) наявність вольових зусиль;
 - г) усе вищевказане.
16. **Людам якого типу темпераменту доцільно розвивати комунікабельність і контактність?**
- а) меланхолійного;
 - б) флегматичного;
 - в) холеричного;
 - г) сангвінічного.
17. **Для людей якого типу темпераменту надзвичайно важливі схвалення, підбадьорювання, виховання почуттів колективізму, дружби, товариськості?**
- а) меланхолійного;
 - б) холеричного;
 - в) сангвінічного;
 - г) флегматичного.
18. **Крайні варіанти норми як результат підсилення окремих рис характеру називаються:**
- а) акцентуацією;
 - б) конформністю;
 - в) ригідністю;
 - г) пластичністю.
19. **Характер не є вродженою якістю особистості. Він формується під впливом:**
- а) задатків;
 - б) відчуттів;
 - в) соціуму;
 - г) здібностей.
20. **Природжені передумови до розвитку здібностей називаються:**
- а) талантом;
 - б) обдарованістю;
 - в) задатками;
 - г) геніальністю.

**Індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти
у процесі вивчення навчальної дисципліни
«Психологія: загальна, вікова, педагогічна»**

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти, у системі формальної освіти) ЧНУ» (https://drive.google.com/file/d/1O7Chn1UqlqjW_JjybxDr-syswxxHuGOn/view) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та / або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Методи та освітні технології навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються:

1) *традиційні* дидактичні методи та прийоми:

- *словесні*: лекція, розповідь, бесіда, дискусія, дебати, повідомлення, опитування;
- *наочні*: показ, метод ілюстрацій, метод демонстрацій (використання ілюстрованих посібників, таблиць, замальовок на дошці тощо, використання комп'ютерної та мультимедійної техніки, демонстрація навчальних фільмів, інформаційних відеороликів, мультимедійних презентацій тощо);
- *практичні*: вправи, практичні роботи, психологічні техніки тощо.

2) *інноваційні* методи навчання: проблемне навчання, контекстне навчання (як інтеграція навчальної, наукової та практичної діяльності), особистісно-орієнтоване навчання, навчання у співпраці, ситуаційне навчання, дистанційне навчання (згідно розпоряджень щодо організації освітнього процесу), перевернутий клас (flipped classroom), метод проєктів;

3) *інтерактивні* методи навчання: корпоративне навчання (навчання в парах, робота в малих групах), колективно-групове навчання («велике коло», мікрофон, незакінчені речення, мозковий штурм, навчаючи – вчуся); стимулювання творчої активності студентів (цікаві аналогії; фасилітована дискусія, вирішення ситуативних задач (Case study)); елементи навчального тренінгу.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»

<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

- ✓ «Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»

<https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle (moodle.chnu.edu.ua/user/view.php?id=24325&course=4373)

Рекомендована література

Основна

1. Вікова та педагогічна психологія: навч. посібник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. Київ : Каравела, 2023. 400 с.
2. Загальна психологія: навч. посібник. / О. Скрипченко, Л. Долинська, З. Огороднійчук та ін., 9-те вид. Київ : Каравела, 2020. 464 с.
3. Ільїна Н. М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях. Київ : Університетська книга, 2023. 239 с.
4. Ільїна Н. М., Мисник С. О. Загальна психологія: теорія і практикум. Київ : Університетська книга, 2023. 352 с.
5. Канівець Т.М., Матейчук Н.Г., Фесун Г.С. Психологія. Теоретичний та практичний аспекти: навчальний посібник для студентів ВНЗ. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. 260 с.

6. Кацавець Р. С. Вікова психологія: навч. посібник. Київ : Алерта, 2024. 142 с.
7. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ : Ліра, К., 2021. 564 с.
8. Педагогічна психологія: навчальний посібник. Вид. 2-ге / Уклад. Н.Г. Матейчук, О.П. Степаненко, В.Г. Звоздецька. Чернівці: Технодрук, 2019. 240 с.
9. Психологія: навчальний посібник. Вид. 2-ге / Уклад. Н.М. Гуцуляк, Н.Г. Матейчук. Чернівці: Технодрук, 2019. 300 с.
10. Савчин М. Загальна психологія : навч. пос., Київ : Академія, 2024. 352 с.

Додаткова

1. Губенко І.Я. Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування. Київ : ВСВ Медицина, 2021. 312 с.
2. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс. навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2016. 388 с.
3. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арт-терапії: навчально-методичний посібник. Ч.1. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 232 с.
4. Канівець Т.М., Фесун Г.С. Практикум з загальної психології: Навчальний посібник. Для студентів ВНЗ, доповнений та перевид. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2023. 344 с.
5. Колобич О. П. Загальна психологія. Навчально-методичний посібник. Львів, 2018. 172 с.
6. Максименко С. Д. Загальна психологія: навчальний посібник для вузів. 3-тє вид., перероб. та доп. К. Центр учбової літератури, 2021. 272 с.
7. Методи психологічних досліджень : навч.-метод. посібник уклад.: В.М. Радчук, Г.С. Фесун, Т.М. Канівець. – Чернівці:Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Фдьковича, 2018. 200 с.
8. Основи психології та педагогіки (психологія): Робочий зошит: навчальний посібник / Уклад. Н.Г. Матейчук, О.П. Степаненко, Т.М. Канівець. 3-є вид., випр. і доп., Чернівці, 2019. 124 с.
9. Психологія: Робочий зошит № 2: навчальний посібник. 2-ге вид., випр. і доп. / Уклад. Н.Г. Матейчук, О.П. Степаненко, Т.М. Канівець. Чернівці, 2019. 96 с.
10. Психологія: Робочий зошит №1: навчальний посібник. 2-ге вид., випр. і доп. / Уклад. Н.Г. Матейчук, Н.М. Гуцуляк, О. П. Степаненко. Чернівці, 2019. 104 с.
11. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія: навч. пос. 3-тє вид., перероб., допов. Київ : Академія, 2017. 366 с.
12. Самооцінка і самоцінність. Техніки підтримки особистості: метод. посіб. / За ред. Т. Курганської Київ : ТОВ «7БЦ», 2023. 276 с.
13. Сергєєнкова О., Столярчук О., Коханова О., Пасєка О. Загальна психологія. навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 168 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Буняк Н.А. Загальна психологія: лекції. Тернопіль : вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. 300 с. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi79/0059447.pdf>
2. Долинська Л.В., Скрипченко О.В., Огороднійчук З.В. Загальна психологія. Київ : Каравела, 2023. 464 с. <https://westudents.com.ua/knigi/505-zagalna-psihologiya-skripchenko-ov-.html>
3. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс. навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 388 с. <https://files.znu.edu.ua/files/TSUL/0041000.pdf>
4. Загальна психологія. Самостійна робота: метод. посібник для студентів, які навчаються за ОПП 053 Психологія, першого освітнього рівня (бакалаврського). Автор-упорядник І. М. Чорна. Тернопіль, 2024. 57 с. <https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/46445/1/%d0%9c%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%20%d0>

[0%bf%d0%be%d1%81%20%d1%81%d0%b0%d0%bc%d0%be%d1%81%d1%82%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%b0%20%d1%80%d0%be%d0%b1%d0%be%d1%82%d0%b0.pdf](https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi74/0054758.pdf)

5. Загальна та вікова психологія: навч.-метод. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2023. 256 с. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi74/0054758.pdf>

6. Колобич О. П. Загальна психологія. Навчально-методичний посібник. Львів, 2018. 172 с. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi74/0055254.pdf>

7. Москалець В. П. Загальна психологія. підручник. Київ : Ліра-К. 2020. 564 с. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi79/0059451.pdf>

8. Пісоцький В. П., Горянська А. М. ПЗ4 Психологія. Частина 1. Загальна психологія: конспект лекцій: навч. посібн. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2023. 259 с. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi78/0058076.pdf>

9. Поясок Т. Б. Беспарточна О.І., Квасник О.В., Шаполова В.В. Загальна психологія: навчальний посібник. Харків : ФОП Бровін О.В., 2023. 396 с. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi79/0059450.pdf>

10. Яценко Т.В. Я92 Загальна психологія. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів. Кременчук : ПП «Бітарт», 2020. 34 с. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi74/0055280.pdf>